

בית המשפט העליון בשבתו כבית משפט גבוה לצדק

בג"צ 6504/95

בפני : כבוד השופט ט' שטרסברג-כהן
 כבוד השופט צ' א' טל כבוד השופט ד' דורנר
 העותרים : ואגיה מוחמד ואח'
 נגד
 המשיבה : מדינת ישראל
 בחשון תשנ"ו (1.11.95)
 בשם העותרים : עו"ד אי רוזנטל
 בשם המשיבה : עו"ד ש' ניצן
 בקשה למתן צו על תנאי תאריך הישיבה : ח'

פסק-דין

השופט ט' שטרסברג-כהן

1. העותרים תושבי רצועת עזה נמצאים במעצר באשקלון. הם עותרים לשחרורם המידי ממעצר, שהוא - לענתם - בלתי חוקי. על פי הטענה נובעת אי החוקיות מכך שצו המעצר הוצא באשקלון ללא סמכות. הצו הוצא על ידי שופט צבאי דן יחיד של בית המשפט הצבאי באזור, שהוקם מכח צו בדבר הוראות בטחון (יהודה והשומרון) מס' 378 תש"ל-1970 (להלן: הצו). לטענת העותרים אין סמכותו של השופט הצבאי משתרעת מעבר ל'אזור' ולפיכך הצו שהוצא באשקלון, הוצא בחוסר סמכות. דין העתירה להידחות.

2. סעיף 3 לצו קובע את בתי המשפט הצבאיים באזור שסמכות שפיטה נתונה בידיהם.

סעיף 6 לצו קובע לאמור:

"א. המקום והזמן אשר בו יתחיל בית המשפט הצבאי לדון במשפט פלוני ייקבע על ידי נשיא בית המשפט.

ב. על אף האמור בסעיף קטן א', ישב דן יחיד בדין באותם זמנים ומקומות שיורה עליהם הוא עצמו".

סעיף זה הוא הסעיף היחיד הדין בשאלת מקום מושבו של בית משפט צבאי שהוקם באזור לפי הצו. מסעיף זה עולה, כי שופט דן יחיד - כבענייננו - מוסמך לקבוע את מקום מושבו.

3. אין לגרוס כפי שגורס ב"כ העותרים, כי הקמת בתי המשפט באזור מחייבת ישיבתם באזור, ורק צו המוצא על-ידם בשבתם באזור, תקף. מסעיף 6 לצו עולה, כי ההיפך מכך הוא הנכון. כך נקבע במקרה ממנו ניתן להקיש לענייננו. בבג"צ 409/72 חטאר נ' בית הדין הדרוזי בחיפה, פ"ד כז(1) 449 נקבע, כי מאחר ולפי צו שהוציא המפקד הצבאי הוסמך ראש בית הדין הדרוזי לערעורים לקבוע את מקום מושבו של בית הדין, הרי משהחליט כי מקום מושבו של בית הדין הדרוזי של רמת הגולן שהוקם לפי צו המפקד הצבאי באזור רמת הגולן (מס' 238 מיום 30.12.70), יהיה בחיפה, יש לבית הדין המתכנס בחיפה סמכות לעשות כן (שם, עמ' 452, 453).

4. אין לתת לסעיף 6 הנ"ל פרשנות מצמצמת לפיה מוסמך נשיא בית המשפט הצבאי או שופט צבאי דן יחיד לקבוע מקום מושב בתוך השטחים ולא מחוצה להם. פרשנות זו אינה מתבקשת מנוסח הסעיף או מתכלית דבר החקיקה ואף אין היא הפרשנות הראויה. אין היא משרתת את דבר החקיקה, באשר היא מחייבת שופטי בית משפט צבאי מהאזור, לקיים תמיד את הדיונים באזור דווקא, אף כאשר הדבר כרוך בקשיים או אף עלול להיות בלתי אפשרי ולפגוע באפשרות להפעיל סמכות עניינית על עבירות ועל חשודים בביצוען, כבענייננו.

מובן, כפי שציין ב"כ המשיבה, שאילו אכן היה הצו מוצא בחוסר סמכות, לא היו הטענות בדבר קשיים ואי נוחות עומדות על הפרק כלל.

5. ב"כ העותרים מפנה לחקיקה ישראל הדנה באפשרות לעצור את תושבי השטחים

במדינת ישראל, המצוייה בתקנות הכלולות בתוספת לחוק להארכת תוקפן של תקנות שעת חירום (יהודה ושומרון וחבל עזה - שיפוט בעבירות ועזרה משפטית) תשכ"ז-1967 (להלן: התקנות), ומבקש למצוא בתקנה 6(ב) לתקנות תמיכה לטענתו. תקנה 6(ב) לתקנות קובעת לאמור:

"מי שניתנו נגדו פקודת מעצר או צו מעצר באזור מכוח סמכות שהוענקה על ידי מנשר או צו של מפקד, יהיו מעצרו והחזקתו במעצר ניתנים לביצוע בישראל, בדרך שמבצעים בישראל פקודת מעצר או צו מעצר וכן ניתן להעבירו למעצר באזור שבו נעברה העבירה."

6. תקנה 6(ב) אינה עוסקת כלל בשאלת מקום מושבו של בית הדין הצבאי של

האזור. כל שנאמר בתקנה הוא, כי משנין צו מעצר באזור, ניתנים המעצר וההחזקה במעצר, לביצוע בישראל. אין הסעיף מסדיר מצב - כבענייננו - בו ניתן צו מעצר על-ידי בית משפט צבאי בשבתו בישראל ואין ללמוד או להסיק מתקנה זו דבר לענין סמכותו של בית הדין הצבאי באזור, בשבתו בישראל. פסק הדין בבג"צ 253/88 סגדיה נ' שר הבטחון, פ"ד מב(3) 801 שדן בהרחבה בפרשנות תקנה 6(ב), אינו תומך בטענת ב"כ העותרים ואינו דן בסוגיה העומדת לפנינו. נאמר בו בין השאר כי: "ההוראה שבתקנה 6(ב) חלה לפי נוסחה על כל מי שנעצר בין אם נעצר באזור ובין בישראל". מדברים אלה ניתן ללמוד את ההיפך ממה שטוען ב"כ העותרים ועל כל פנים בודאי לא ניתן לראות בהם דברים התומכים בטענתו.

7. ב"כ העותרים טען בפנינו כי נפגעו זכויותיו של מרשיו על ידי הוצאת הצו נגדם באשקלון. אין חולק שאם הצו הוצא ללא סמכות, עליו להתבטל ואין נפקא מינה אם נפגעו זכויות העותרים אם לאו. לגופה של הטענה, לא הונחה לה תשתית עובדתית ומשפטית. הדין החל על העותרים הוא הדין של האזור והוא חל גם כאשר השופט הצבאי מפעילו בשבתו באשקלון. אין הם זכאים - בגלל שבתו של בית המשפט הצבאי באשקלון - שיוחל עליהם הדין הישראלי לענין מעצרים. בא כוחם אף לא טען זאת. אשר לקשיים בייצוג, לא הובא לפנינו שמץ של ראיה לקיום כאלה מלבד טענה סתמית וכללית כי עותרים לא יזכו לייצוג משום שהדיון בענין מעצרים נערך בארץ. לא הועלתה לפנינו טענה של פגיעה אחרת במבקשים. בכל מקרה גם אילו היתה פגיעה כזו הרי אם קיימת סמכות אין היא מעלה ואין היא מורידה.

8. הטענה בדבר פגיעה בריבונות הישראלית על-ידי קיום דיון של בית המשפט הצבאי של האזור, במדינת ישראל, אינה טענה שלעותרים עין בה. זוהי טענה הצפויה להישמע מפי הריבון, משמבקש הוא למנוע מבית משפט זר מלפעול בתחומיו. במקרה דנן המדינה לא רק שאינה רואה בכך פגיעה בריבונותה אלא שהיא רוצה בכך. בהקשר זה נקבע בבג"צ 94/75 נאסאר נ' בית הדין של העדה הגריגוריאנית, פ"ד ל(2) 45, כי אין פגם בכך שבית דין של העדה הארמנית הדן את תושבי השטחים לפי הדין הירדני החל בשטחים, יושב ופועל בתחומי ישראל, שכן, הדבר נעשה בהסכמת רשויות השלטון בישראל.

אשר על כן העתירה נדחית.

שופטת

השופט צ' א' טל: אני מסכים.

שופט

השופטת ד' דורנר: אני מסכימה.

שופטת

ניתן היום, ח' בחשון תשנ"ו (1.11.95).

נוסח זה כפוף לשינויי עריכה וניסוח